

Noves aportacions al «Catàleg dels Croats de Barcelona, 1285-1706»¹

A. BADIA I TORRES

V

Altra volta ens plau emprar l'acolliment d'aquestes planes per a afegir, a les ja publicades en el Catàleg i addicions, les noves varietats de croats i divisors que han arribat al nostre coneixement. Expressem, de bon grat, el nostre agraïment als qui en les han facilitades. Heu-les aquí:

Núm. 32A *Avv.*: ✠ALFOSVS:DEI:GRACIA:REX
 Rev.: CIVI—TAS—BACK—NONA

Mig croat d'Alfons II, el Liberal, de revers A com la majoria dels catalogats. La particularitat d'aquesta nova aportació consisteix en què, en la llegenda del revers, les lletres A i U són de tipus gòtic mentre les de l'anvers són de tipus llatí com tots els altres croats i mitjos croats coneguts. Aquesta circumstància, inèdita fins ara en aquest regnat, fa que el considerem de raresa RRR. Figura aquest exemplar en el monetari del Sr. Cebrià Pagès, de Barcelona.

Núm. 344A *Avv.*: ✠PETRUS DEI GRACIA REX
 Rev.: CIVI—TASB—ARCK—NONA

Croat de Pere el Cerimoniós del tipus IX amb creu al pit i flors de 6 puntes. La separació de paraules de l'anvers està formada per tres creuetes, en lloc de dues com en la majoria. Varietat de revers B. Raresa R.

1. A. BADIA i TORRES. *Catàleg dels Croats de Barcelona 1285-1706*. Publicat sota el patrocini de la Secció Numismàtica del «Círculo Filatélico y Numismático» de Barcelona, i guardonat amb el premi «Javier Conde Garriga» 1969. Vegi's també les noves aportacions publicades a *ACTA NUMISMATICA I*, 1971; *ACTA NUMISMATICA II*, 1972; *ACTA NUMISMATICA III*, 1973; i *ACTA NUMISMATICA IV*, 1974.

Núm. 409A *Anv.:* ✠: MARTINUS: DEI: GR'A: REX:
 Rev.: CIVI—TAS: B—ARCK—NONA

Croat de Martí l'Humà, del tipus III, variant dels coneguts amb revers B per l'esplèndida corona de grans florons, dels quals, el primer de l'esquerra sobresurt del cercle de punts invadint la base de la E de REX. Bell exemplar de raresa R.

Núm. 418A *Anv.:* ✠: MARTINUS. DEI: GR'A: REX:
 Rev.: CIVI—TAS: B—ARCK—NONA

Croat del mateix monarca anterior i del mateix tipus III però amb revers A. És una variant del núm. 418 en el qual el cercle interior de punts està interromput pel bust. Aquest té les mateixes característiques, però la corona és força diferent. Raresa RR.

Núm. 431A *Anv.:* ✠: MARTINUS: DEI: GR'A: REX:
 Rev.: CIVI—TASB—ARCK—NONA

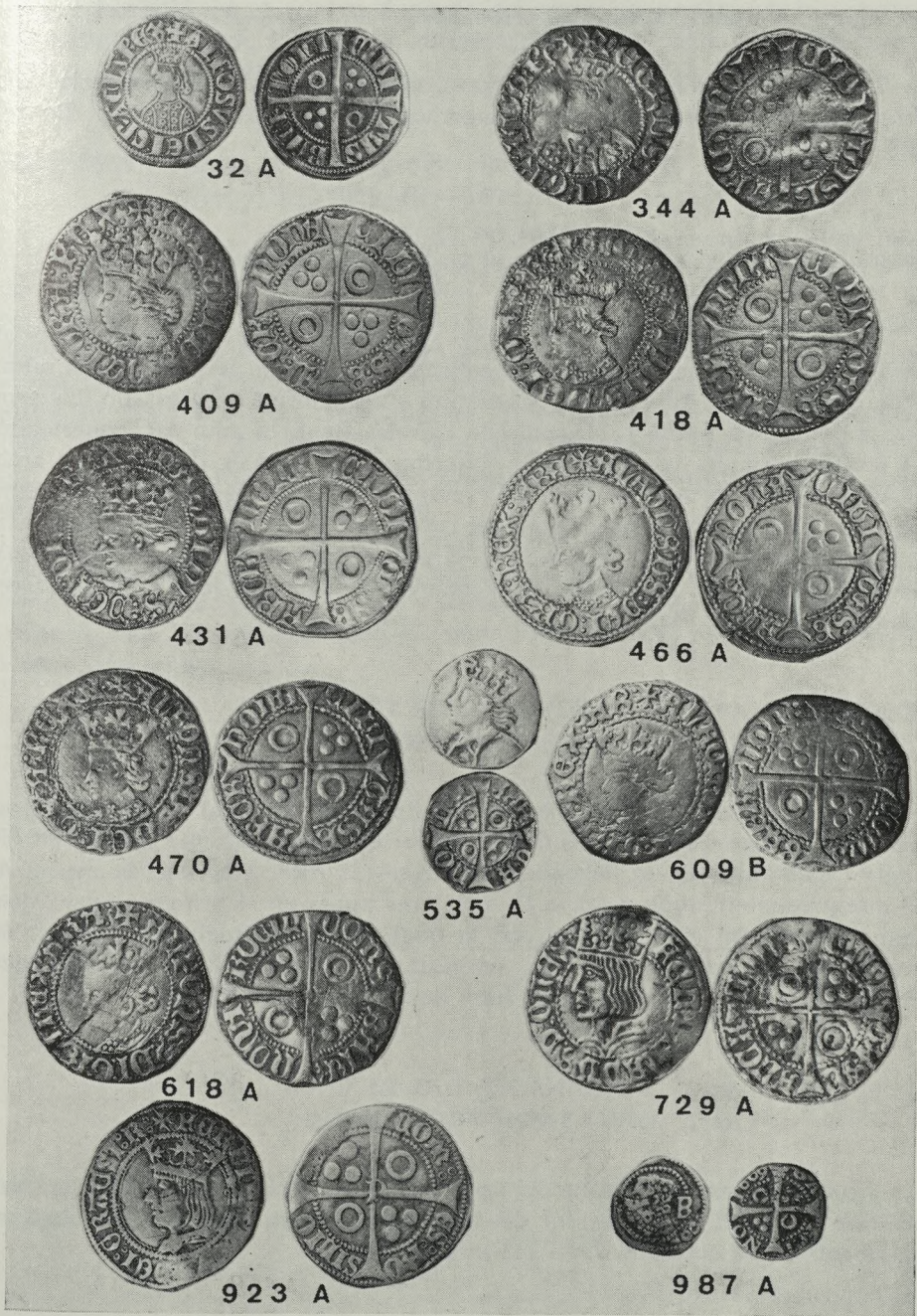
Croat del rei Martí, del tipus V d'ampli bust, en el qual, a diferència dels que es coneixen de la varietat a) manquen els dos punts de separació TAS: B en la llegenda del revers de quadrant A. Raresa RR.

Núm. 466A *Anv.:* ✠: ALFONSUS: DEI: GR'A: REX: ARA
 Rev.: CIVI—TASB—ARCK—NONA

Croat d'ampli mòdul encunyat a Barcelona per Alfons IV el Magnànim, amb el títol de rei d'Aragó. Es coneixen dues varietats d'aquesta llegenda, l'acabada amb ARA i la que finalitza amb A. La primera es raríssima, ja que en el Catàleg n'hi ha descrit un sol exemplar que existeix al Museu Puig de Perpinyà, de revers B, mentre que el nou catalogat el porta A. Evidentment, la raresa d'aquest és també RRR.

Núm. 470A *Anv.:* ✠: ALFONSUS: DEI: GR'A: REX A.
 CIVI—TASB—ARCK—NONA

Croat, també del Magnànim, de mòdul normal, similar a l'anterior, si bé aquest porta el títol de rei d'Aragó abreuïat amb una A a l'acabament de llegenda. Encunyat a Barcelona, és de revers A i no coincideix amb cap d'aquest tipus dels descrits en el Catàleg, degut a que la llegenda de l'anvers comença i acaba amb un punt. Raresa RRR.

Núm. 535A *Anv.*: Sense llegenda
 Rev.: BAR—CK—NO—NA

Terç de croat d'Alfons el Magnànim, el bust del qual es diferencia dels altres exemplars ressenyats per l'exagerada inclinació de la corona. De revers B i rarsa R.

Núm. 609B *Anv.*: ✠ALFONS9:D'I:GR'A:REX:AR:
 Rev.: COMS—BARK—NONA—ROCIL

A l'ACTA NUMISMATICA I 1971 publicarem una nova aportació al Catàleg consistent en un croat de la col·lecció Vall al que se li assignà el núm. 609A, encunyat per Alfons IV el Magnànim en el Comtat del Rosselló. La seva rarsa és deguda a què la llegenda de l'anvers finalitza amb AR, completant les quatre varietats ja conegudes i descrites en el Catàleg d'acabament amb ARAGO, ARAG, ARA, i A. La de l'exemplar que descrivim també finalitza amb AR, però a diferència d'aquell, el revers del qual és de tipus B, el d'ara és de revers A, és a dir, amb anella en el primer i quart quadrant i tres punts en el segon i tercer. La rarsa RR. Pertany a la col·lecció del Sr. Jordi Carre-ras i Mercader, de Barcelona.

Núm. 618A *Anv.*: ✠:ALFONS9:D'I:GR'A:REX:ARA:
 Rev.: COMS—BARK—NONA—ROCIL

Croat d'Alfons IV el Magnànim, del tipus VII batut al Comtat del Ros-selló. Els quatre exemplars esmentats en el Catàleg (núm. 615 a 618), en els quals l'acabament de la llegenda de l'anvers és ARA, són tots de revers A. El que presentem aquí el porta B, o sia tres punts en el primer i quart qua-drant i anella en el segon i tercer, la qual cosa constitueix una variant de revers dels abans indicats. Fou subhastat a l'intercanvi de monedes que tingué lloc al C.F.N. el dia 14 de Juny del 1975. Rarsa RR.

Núm. 729A *Anv.*: .FERDINADUS:D:G REX.
 Rev.: CIVI—TASB—ARCK—NONA

Croat de Ferran el Catòlic del tipus II, de cara gran i llegenda de l'anvers acabada amb REX. El conjunt del bust es totalment diferent dels similars catalogats entre els núm. 729 i 733 de revers A.

Núm. 923A *Anv.*: ✠FERDINANDVS:DEI:GRACSI:R:
 Rev.: COM:—ES:RO—SILIO—...

Croat de Ferran el Catòlic encunyat a Perpinyà per a circular pel Comtat del Rosselló, en el qual la llegenda del revers és similar, en la separació de paraules, al núm. 923, però a diferència d'aquest porta revers B, com la majoria d'aquest tipus. Raresa R.

Núm. 987A *Anv.*: Sense llegenda. Darrera el cap B

Rev.: BA—RCI—NO—1609

Finalment, donarem a conèixer un nou exemplar de la moneda de quart de croat de Felip II (III de Castella), del qual se'n coneixia solament un, existent al Gabinet Numismàtic de Catalunya. L'anvers està sobreencunyat damunt l'empremta del revers i, en general, no és de tan bona factura com el del Gabinet. La llegenda està diferentment distribuïda ja que en aquest últim diu BA—RC—INO—1609, mentre el nou trobat porta BA—RCI—NO—1609. L'afortunat descobridor i posseïdor d'aquesta insòlita peça és el Sr. Josep Escudero i Bartrolí, de Barcelona. Naturalment l'hem de considerar de raresa RRR o potser més.

Hem de fer constar que estem especialment agraïts al guixolenc Sr. Joan Vilaret i Monfort, qui amablement ens ha facilitat l'avinentsa de poder descriure 9 noves varietats de croats i divisors, recentment ingressats a la seva col·lecció. Són els senyalats amb els núm.: 344A - 409A - 418A - 431A - 466A - 470A - 535A - 729A - 923A.